

caten, V. lloqueten

Lloco, V. loco Llocot, V. lloca Lloctinència, lloc-
tinent, V. lloc Llodric, V. llorigó Llodrina, V. llú-
dria Llodrigada, llodrigar, llodrigó, llodriguera, V.
llorigó Llodriols, V. lladriola (LLADRE) i juliola
Lloella, V. lloella (LLOSA) Lloeret, V. lloure
(LLEURE) Llofrar, V. llucar

LLOGAR, del ll. LOCARE 'posar (diners) a interès,
llogar (els béns) per un cert preu', LOCARE SE 'llogar-
se, posar-se a sou (d'algú)', derivat de LOCUS 'lloc',
d'on originàriament 'collocar, posar (en cert lloc)',
d'on 'invertir en' etc. □ 1.ª doc.: S. XIII.

Ja llavors en les diverses accs., entre altres les mo-
dernes com 'contractar l'ús d'una casa o altre lloc':
«anam a Maylorques --- en una galea e en una sage-
tia e --- 50 milia sous --- donaren-los-nos de grat; e,
de ço que ells nos deren, logam tres naus, e haguem
del Almoixeriff de Menorca, entre bous e vaques, mil»,
Crònica de Jaume I (Ag., 474, § 483); en Llull llogar
cases (Conte., 287.9). I en ells és molt freqüent sobretot
l'acc. aplicada a les persones com objecte, amb el matis,
ara pròpiament antiquat, de 'pagar-los per (això o allò):
«clergue és home logat a pregar Déu» (Doctr. Pu., Gili,
214), «lo cardenal ac sots sí d'altres precuradors qui
--- fossen logats dels béns de santa Sgleya, e que no
preguesen servir de null home» (Blanq. II, 225.2).

Amb matisos semblants, més figurats, 'guanyar el
servèi d'algú, pagant-lo': «lo Fill de Nostra Dona, qui
ha creada libertat en la volentat dels hòmens, ha logat
los hòmens per encarnació e per mort, e encara per
creació, com lo honren en aquest món ---»; 'remunerar,
retribuir': «un savi metge dix als amics d'aquell
mercader que ell lo garría si bé n'era logat», «los mis-
satgers --- no pogueren entrar parlar ab lo rey tro que
hagueren logats los porters»; «sí al Déu de glòria plaïa,
e a aquells qui-n són tan bé logats e tant honrats e en-
carregats, --- hora seria que retornàs --- la devoció qui
ésser solia en convertir --- los errats» ('els infidels') id.
(Merav., NCl. I, 47, 56, 132, DoPu., 179). S'ha seguit
usant a la baixa època («persona que-s lloga: conduc-
ticia»; «llogar-se: authorare», OPou (ThPu., 128,
160).

I fins avui, a quasi tot el domini, fins a Eivissa
(«llugà: alquilar», PzCabr.); només en terra valencia-
na han penetrat els arabismes castellans alquilar i al-
quilé (Maestrat, Llucena, 1935).

Conservat en la major part de les llengües germa-
nes: it. *allogare*, fr. *louer*, oc. *logar* (avui prov., gas-
cò etc.), cast. ant. i dial. *alogar* (detalls en LOGUER,
DCEC), port. i gall. *alugar*.

DERIV.: *Lloga; llogada*. +L(l)ogació [1358] de les
rendes de la sal a Sardenya (CoDoACA XI, 852). *Llo-
gader* 'llogater' [1307]; 'assalariat' [1315]: «Pare
meu molt sant, reeb-me així com u dels teus jornalers
e logaders, e no permetes que yo jamés sia separat de
tu» (trad. *unum de mercenariis tuis*), Boliver (Excita-
tori, 77); amb canvi de sufix, pel sufix cat. -ater (no
ha existit mai el bàrbar **locatarius* d'AlcM): *llogater*

ja en el Consolat i docs. del S. xv. *Llogador* [Cost.
Tort.; doc. eiv. de 1454, Macabich, *Feudalismo*, 14].
Llogadís; llogament; llogat; llogatari; llogatge.

Loguer, del ll. LOCARIUM 'preu que es pagava per
l'hostatge', derivat directe de LOCUS, però en romànic
preguèu totes les accs. del verb LOCARE, de la mateixa
família etimològica en llatí, si bé amb la contribució
d'accs. provinents d'un canal semàntic diferent, i en
català antic predominen encara les accs. provinents
d'aquest, com ara 'paga, salari (d'una persona)' (la pre-
dominant avui, 'preu per llogar una cosa', no es do-
cumenta fins al S. xv o c. 1400: *DAg.*, § 2, *AlcM*, fi
del § 1).

«Ego abbas --- et te Bertrandus --- logers quos
sañ accipit habeat per te et per nos», Arles de Tec
1168 (RLR III, 290); freqüent en Llull: «L'escuder
respòs: —Sényer, jo plor per ço cor un senyor ab qui
estava --- m'a tolt mon loguer»; «gran loguer al pastor
donava per ço que bé gordàs les ovelles»; «un fals
crestià --- mostrà a Mafumet --- moltes auctoritats de
la Lig vella e de la nova, per loguer que n'hac»; «met-
ge --- qui age major voluntat al loguer que a conèxer
la ocasió de la malautia»; altres cops convertit en 're-
compensa': «cascú --- ac lo loguer per què-s combatia:
cor lo cavaller ac justícia en quant morí per justícia,
e ac mellor e major ardiment que-l scuder, car mils ne
fo gasardonat»; «tots ensems pregaren aquell sant
hom que-ls tregués de la cija, e quescun li-n promès
bon loguer (Blanq. I, 265. 28; Merav. III, 13; DoPu.,
176, 208; Merav. IV, 120; Merav. II, 17; i encara
Blanq. II, 101.21).

I no abunda menys en tota mena de textos del se-
gle XIV: «mariner qui serà acordat en viatge, e per
voluntat de Déu, mor ans que la nau haja feta vela,
deu haver lo quart del loguer, e sia assignat e donat
als hereus», *Consolat* (§ 84, Pard., 124; i sovint en
el *Consolat*: § 82.123; § 86.125 etc.); en el Cartoral
de Vfr. de Conflent hi ha un cap. «de loguers de mis-
satgers e de camareres» a. 1324.

Acc. antiquada avui en general, però no encara per-
tot; a Menorca encara es diu del sou dels mossos de
pagès: «sa veu de S'Homenet retrunyia --- s'ajudant
li entrà un feredat --- lo qu'és jo --- antes retré es llo-
gué que tornar a Sa Boval», Camps Merc. (Folkl. Men.
II, 50); i en una vella cançó pop. ripollesa és alhora
'feina' i 'sou per la feina': «galan, galan, busqueu llo-
guer? / de quines feynas sabeu fer?», pregunten les
Monges de Sant Amanç a un visitant que s'hi atansa,
MilàF (*Romillo*, 1853, n.º 36; 1882, 78). Del mateix
origen: fr. *loyer*, oc. *loguier*, cast. ant. *loguer*, -ero,
port. ant. *aluguer*.

Rellogar i rellogat (que manquen encara en Lab.),
ja són antics i pertanyen al grup dels mots en re- on
aquest prefix prové de contracció de rere- (ll. RETRO),
com *rebotiga, retaule, recuina, repèl*, car ja apareix
com *revelogar* en un doc. ross. de 1377 (*InvLC*).

LLOGRE, ant. 'guany, especialment l'usurari', del
ll. LUCRUM 'guany, profit'. □ 1.ª doc.: fi S. XIII, i una
variant arcaica *lócoro* ja tercer quart S. XI.